

A JÓZSEFVÁROSI CSALÁDSEGÍTŐ ÉS GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT 2012. ÉVI SZÖVEGES BESZÁMOLÓJA

GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT

2012-ben is a gyermekvédelem szakmai szempontjainak figyelembe vételével biztosította Központunk a Józsefvárosban élő gyermekek és családjaik ellátását, gondozását az 1997. évi XXXI. törvény „a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról”, valamint a 15/1998 (IV.30.) NM rendelet „a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működési feltételeiről” szóló jogszabályok előírásainak figyelembe vételével.

Gyermekjóléti Központunk az alaptevékenység keretein belül szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez a gyermekek testi, lelki egészségének, családba történő nevelésének elősegítése, veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése és a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében.

Központunk a gyermekjóléti szolgáltatás alapfeladatán túl speciális szolgáltatásokat is nyújt. Ennek keretében utcai és lakótelepi szociális munkát, kapcsolattartási ügyeletet, kórházi szociális munkát és készenléti szolgáltatást biztosítunk az illetékességi területünkön lakók számára.

Az elmúlt év során 1495 gyermek és fiatalok számára nyújtott Központunk segítséget, mely 970 családot jelentett. Alapellátás keretében 460 gyermeket (228 család), védelembe vétellel 268 gyermeket (192 család) gondoztunk. Átmeneti nevelésben 670 gyermek (488 család) volt nyilvántartva, tartós neveltként pedig 37 kiskorú (21 család). Évről-évre emelkedik azon gyermekes családok száma, akik segítségre, támogatásra szorulnak.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladatai

1. A gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése

Ennek keretében Központunk munkatársai tájékoztatást végeztek jogokról, támogatásokról és ellátásokról, segítséget nyújtottak a hivatalos ügyek intézésében.

Munkánk során napi rendszerességgel keresnek meg bennünket olyan családok (841), ahol nincs szükség folyamatos gondozásra, csak időnkénti tanácsadásra, valamint információkérés, hivatalos ügyek intézése miatt keresik fel Központunkat.

Jogi tanácsadás

Központunkban ingyenes jogi tanácsadás, jogi segítségnyújtási szolgáltatás is segíti a kerületben lakók helyzetének rendezését. A problémakör, mellyel ügyfeleink jogászunkat megkeresik általában lakhatási, valamint gyermekelhelyezéssel és gyermektartásdíjjal kapcsolatos problémák.

A szolgáltatás igénybevétele előzetes időpont egyeztetés alapján történik heti 10 órában. 2012-ben 157 ügyfél vette igénybe a jogi tanácsadást. A megjelentek általában családjogi (gyermekelhelyezés, gyermektartásdíj, apaság megállapítása), polgárjogi (lakáskiürítés, végrehajtás, díjtarozás) és munkaügyi kérdésekkel keresték meg jogászunkat.

Pszichológiai tanácsadás

Központunk főállású tanácsadó szakpszichológus alkalmazásával biztosítja a pszichológiai tanácsadást. Pszichológusunk a gyermekeken és fiatalokon kívül a szülőket is pszichés megsegítésben részesíti. A szolgáltatás beindítása óta mintegy 103 gyermek ügyével került pszichológusunk kapcsolatba. A megsegítésre szoruló ügyfelek vagy a családgondozókon keresztül, az ő kérésükre, javaslatukra kértek időpontot, vagy a már megsegítésben résztvevő kliens ajánlásán keresztül jutottak el a pszichológushoz, illetve önkéntesen jelezték motivációjukat a családgondozónak. Főként a serdülő korosztályból fordult elő, hogy a fiatalok maguk kérték a megsegítést és rendszeresen igénybe vették ezt a szolgáltatást.

Az igénybevétel során a következő problémák voltak tapasztalhatóak:

Akad, aki az időpont egyeztetést követően, vagy 1-2 alkalom után nem jelent meg, így az együttműködés hiánya, elköltözés, illetve egyéb probléma miatt pszichés megsegítésük elakadt. Előfordult, hogy csak a szülővel sikerült beszélnie, ezt követően a gyermek nem jelent meg a kért időpontban, vagy, hogy a szülő miatt nagyon nehezített volt az együttműködés, jól lehet a gyermek megsegítése fontos lett volna. Több esetben fordult elő, hogy a szülők miután megtudták, hogy a pszichológus bizalmas kapcsolatba került a gyermekkel és ennek okán akár családi titkokra is fény derülhet, megszakították a kapcsolatot.

Eredmények:

Egy felnőtt megsegítése a szerződésben foglaltak szerint befejeződött, két esetben az egyéni konzultációk családterápiával folytatódtak. Hét szülő igényelte a havonta egy alkalommal történő konzultációt, illetve négy felnőtt folyamatos terápiában részesült.

A gyermekek közül tizenhárman jártak rendszeresen a pszichológiai foglalkozásokra.

Voltak gyermekek, akik továbbírányításra kerültek a Józsefvárosi Pedagógiai Szolgáltató Központba, valamint a Fővárosi 3. számú Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői Bizottsághoz, illetve problémái megoldására a Gyermek Átmeneti Otthonába történő elhelyezésre született javaslat.

Ezen szolgáltatásunk iránt igen nagy az érdeklődés, így jelenleg 30 fős a várólista.

Központunk a válsághelyzetben lévő várandós anyáknak is segítséget nyújt. Ennek keretében tájékoztatást nyújtunk jogokról, ellátásokról, elhelyezési lehetőségekről, örökbefogadásról stb.

A 2012-es évben összesen 8 várandós kismama igényelte segítségünket.

Átmeneti gondozáshoz való hozzásegítés

Tapasztalataink alapján Józsefvárosban továbbra is nagy problémát jelent a családok szociális helyzete, társadalmi státusza. A lakhatás hiánya, a nem megfelelő lakáskörülmények, illetve a lakóépületek minősége nagymértékben meghatározza a családok életkörülményeit, egészségi állapotát. Ügyfeleink nagy része kisméretű, ebből adódóan zsúfolt, valamint vizes, dohos, sötét,

penészes, rovarokkal fertőzött lakásokban él. A lakhatás hiánya miatt több család igényelt segítséget családok átmeneti otthonában, illetve anyaotthonban való elhelyezéssel kapcsolatosan.

Sajnos ezen intézmények túltelítettsége, az igénylők nagy száma miatt, nem tudnak mindenki számára azonnali férőhelyet biztosítani, a várólista pedig sokszor hónapokat vesz igénybe. Évek óta komoly problémát okozott a rászorult, átmenetileg vagy tartósan lakhatás nélkül maradt családok, különösen a gyermeküket egyedül nevelő édesapák átmeneti otthoni elhelyezése, miután tapasztalataink szerint ezt a szolgáltatást nyújtó intézmények a kerületi lakosokat nem fogadják szívesen, illetve nem volt kivásárolt férőhely egyetlen lakhatást biztosító intézményben sem. Ezt a problémát orvosolta az elmúlt évben az SOS Krízis Alapítvánnyal megkötött szerződés, mely négy fő számára biztosít szükség esetén férőhelyet. A szerződéskötést követően egy 2 gyermekes egyedülálló édesapa költözött be az intézménybe. Ellátásuk megszűnését követően pedig egy szintén egyedülálló édesanya vehette igénybe a szolgáltatást 3 kiskorú gyermekével. A családok átmeneti otthonának szociális munkásaival történt személyes találkozások alkalmával, az intézmények bemutatása mellett, az együttműködési megállapodás tartalma, a beköltözés feltételei, az intézmények által nyújtott szolgáltatások, valamint a beköltözött családokra vonatkozó gondozási folyamat, kompetenciahatárok is megbeszélésre kerültek. A kapcsolattartás folyamatos az átmeneti otthon és munkatársaink között.

A FECSKE Gyermek Átmeneti Otthonával (1097 Fehér Holló u. 2-4.) továbbra is ellátási szerződése van a fenntartónak. Ennek keretében lehetőségünk van 0-3 év közötti gyermekek átmeneti otthonban történő elhelyezésére. Ebben az évben 2 kiskorú elhelyezésre került sor. Az egyik gyermek 55 nap bent tartózkodás után átmeneti nevelésbe került, a másik 43 napra vette igénybe a szolgáltatást, majd otthonába távozott.

A helyettes szülő hálózat szervezésére nem volt igény, mivel a kiskorúak átmeneti gondozását saját Gyermek Átmeneti Otthona fenntartásával, ill. ellátási szerződés formájában biztosítjuk.

Az átmeneti gondozás tekintetében az átmeneti gyermekotthoni elhelyezés iránti igény viszont megnövekedett az elmúlt évhez képest. Az idei évben 23 családból 29 gyermek tartózkodott hosszabb-rövidebb ideig a gyermekek átmeneti otthonában, részben Központunk családgondozóinak javaslatára, részben a jegyzői gyámhatóság általi kötelezettség miatt.

A bekerülés leggyakoribb okai a szülő-gyermek közötti diszharmonikus kapcsolat (családi konfliktus), a lakhatás átmeneti hiánya vagy elégtelen lakhatási körülmények, a szülők életvezetési illetve egészségi problémája, a gyermek egészségi valamint magatartási problémái voltak. A gondozási folyamat során gyakran komplexebb problémákra derült fény. Az átmeneti otthon szakembereivel napi kapcsolatban állnak Központunk családgondozói, több szakmaközi megbeszélésen, esetkonferencián vettünk részt, illetve az átmeneti otthon szakmai vezetője és családgondozója részt vett a Gyermekjóléti Központ teamjén, ahol az otthonban elhelyezésre került gyermekek, illetve a krízislakásokban élő családokkal kapcsolatos információk kicserélésére és további sorsuk, lehetőségük közös meghatározására került sor. családgondozás során továbbra is a gyerekek családjukba történő visszagondozását tekintettük fő feladatnak, de ez nem minden esetben volt megvalósítható és átmeneti nevelésbe vétel vált szükségessé.

Központunk nagy hangsúlyt fektet a *szabadidős programok* szervezésére is.

Intézményünk Gyerek Klubja a korábbi évekhez hasonlóan most is számos programmal várta a kerületi gyerekeket. Ezekről a rendezvényekről nem csak a családgondozóktól, hanem az intézmény honlapjáról, valamint a Családtámogatási Iroda faliújságjáról is folyamatosan tájékozódhatnak a családok. A Gyerek Klubon belül Magántanulói Klub, Nyári Napközis Tábor és hagyományörző kreatív foglalkozások várták a klubba betérőket.

A foglalkozások célja a kreativitás, a játék, a szórakozás, a közösségformálás biztosítása, a deviáns magatartás megelőzése volt. Ezt a célt szolgálja a 2012. december 1-től beindított „Ügyes kezek” foglalkozás is, melyet két családgondozó vezet az intézmény nyitvatartási idejét követően heti egy alkalommal két órában.

A Magántanulói Klubot igénybe vevő fiatalok nagy része túlkoros, súlyos magatartási, beilleszkedési problémával küzdő fiatal volt, akiket korábbi évekkel ellentétben kezdetben jól lehetett motiválni arra, hogy látogassák a foglalkozásokat, azonban a 2012/2013-as tanév kezdetén a lelkesedés kissé lecsökkent. Elsősorban általános iskolás gyermekeket tudunk fogadni, miután a középiskolai tananyag átadása, a gyakorlati órák tudnivalói, valamint az idegen nyelv oktatása, nehézségekbe ütközik a tanulókkal foglalkozó kollégák számára. A Magántanulói Klub egyéni és heti egy alkalommal csoportos foglalkozás keretében nyújt segítséget az iskolai tananyag elsajátításában, az osztályozó vizsgára való felkészítésben. Azok a tanulók, akik rendszeresen készültek és részt vettek a felkészítő alkalmakon, sikeresen zárták a tanévet. Több iskolából is kaptunk tematikát, illetve tankönyveket a felkészítéshez, ami nagyban megkönnyítette a munkánkat. Ennek a szolgáltatásnak a biztosítása jelenleg a TÁMOP 5.2.5. pályázat keretén belül folyik. Nem könnyű feladat ezeknek a fiataloknak olyan elfoglaltságot találni, ami vonzóvá teszi számukra a foglalkozásokat, melyek előre elkészített tematika szerint zajlanak, a tanulók egyéni sajátosságait, igényeit figyelembe véve. A tanulás mellett a kreatív foglalkozások (gyöngyfüzés, origami, üvegfestés, decoupage technika, stb.) is jelentős szerepet kaptak.

Az idei év során is igyekeztünk hasznos és tartalmas programokat biztosítani a kerületben élő gyermekek, fiatalok számára. Intézményünkben húsvéti készülődés, kirándulások, anyák napi ünnepség, nyári napközi, mikulás ünnepség és adventi készülődés került lebonyolításra.

2012 áprilisában két alkalommal került megrendezésre a húsvéti készülődés. A foglalkozásokon 40 gyermek vett részt, melynek során húsvéti tojásokat festettek. Az elkészült műveket a gyermekek hazavihették magukkal.

Gyermekjóléti Központunkban 2012-ben került először megrendezésre a remélhetőleg hagyománnyá váló anyák napi ünnepség. A műsoron 16 fő gyermek és édesanyja vett részt. A gyermekek elsősorban a magántanulók közül kerültek ki, akik oktatási státuszukból adódóan közintézményi keretek között nem tudták megünnepelni édesanyjukat. A műsor során a gyermekek egy zenei aláfestéssel fűszerezett szép verssel köszöntötték, majd fényképükkel díszített, saját kézzel elkészített mézeskalács szívet adtak át édesanyjuknak.

A gyermeknapi kirándulásra a Fővárosi Állat- és Növénykertben került sor. A fő program az állatkert megtekintése volt, de egy kis vetélkedővel is készültünk, melynek jó megfejtése jutalom ajándékkal járt. A gyermekek nagy élvezettel nézték meg a főka show-t, az újonnan megnyílt „Varázshegy” interaktív látványosságait és kivették részüket az állatok etetésében, simogatásában, ismerkedve a nálunk nem honos élőlényekkel. Pihenésképpen az állatkert jól felszerelt játszóterét vették birtokba. A programon megjelent 17 gyermek nagyon jó hangulatban és élményekkel zárta a napot.

Nyári napközis táborunk 2012. június 18. és 2012. augusztus 24. között zajlott minden hétköznap 13:00 óra és 17:00 között. A tábor lebonyolítását június 18 és július 21. között a Gyermekjóléti Központ munkatársai látták el állandó két fő családgondozóval, majd további 5 fő (családgondozók, szociális asszisztens) hetenkénti beosztással segítette a gyermekek felügyeletét, foglalkoztatását. Ez idő alatt 487 gyermek fordult meg Központunkban, hetente átlagosan 95 fő ellátását biztosítottuk.

2012. július 23. és 2012. augusztus 24. között a JCSGYK Gyermek Átmeneti Otthonának kollégái vették át ezt a feladatot. A napközi időtartama alatt a kerületünkben élő gyermekek számára, a nyári szünidő idejére biztosítottuk felügyeletet és kreatív, hasznos időtöltést. A programcsomagot az évek alatt jól bevált tematika szerint állítottuk össze, ilyen pl: a szerdánkénti külsős programok (pl: Planetárium, Rendőrség-történelmi Múzeum Lupa sziget, Természettudományi Múzeum, Csodák Palotája, Gellért-hegy). A kedvező időjárási viszonyokra tekintettel gyakrabban látogattuk a játszótereket, szerveztünk ügyességi vetélkedőket, ami a gyermekek által legjobban kedvelt program, a főzési foglalkozások mellett. A táborban a gyerekek részére uzsonnát biztosítottunk, melyet gyakran együtt készítettünk el (pl: muffin, lángos, palacsinta, gofri, puding, pizza, milánói makaróni, kókuszgolyó, lecsó, hot-dog, grillezés).

Az idei évben főleg az óvodás és az alsó tagozatos, kisiskolás korosztályból kerültek ki az érdeklődő gyermekek, akik közül némelyek hétről-hétre rendszeresen részt vettek a foglalkozásokon és gyakran a kezdési időpontnál jóval korábban érkeztek. A foglalkozásokon mindig biztosítottuk a szabad választás lehetőségét.

A korábbi évekkel ellentétben azonban a napközit igénybevevő gyermekek száma az idén elérte azt a maximumot, aminek koordinálása a csoportot vezető kollégák számára már nehézséget okozott. A programokon részt vettek olyan gyermekek is, akiknek szocializációja eltért az átlagtól, magatartási, indulatkezelési problémákkal küszködtek és gyakran keveredtek konfliktusba társaikkal. Ezen megnyilvánulások kezelése sok időt vett el az érdemi foglalkozás, a szabadidő hasznos eltöltésének rovására.

A szociális nyári étkeztetés keretén belül a „Kesztyűgyárral” együttműködve 115 gyermeknek (40 család) biztosítottunk kétfogásos meleg ételt, amit a Lakatos Menyhért Általános Iskola konyháján vehettek át az arra rászoruló családok. Néhány család esetében a szerződés felbontására került sor, miután a család minimum 3 napon át nem vette át az ebédet, illetve szülők visszaléptek a szolgáltatás igénylésétől. A szerződés felmondása miatt felszabaduló helyekre várólista alapján kerültek be rászoruló gyermekek, így nem volt olyan időszak, amikor az étkeztetési lehetőség nem került kihasználásra. Előfordult, hogy a Kesztyűgyár nyári napközis táborából megmaradt étel

átvételéről is gondoskodtunk egy-egy nap. A várólistán szereplő családok többségét azonnal mozgósítani tudtuk az akár egy napra szóló ételmennyiség átvételére is. Kezdeti nehézségeket az étkeztetés indításakor észleltünk csak, amikor még nem tisztázódtak a szolgáltatás pontos keretei. A munka során a résztvevő intézmények (Kesztyűgyár, Családsegítő Központ, Gyermekjóléti Központ) együttműködése hozzájárult a szolgáltatás zökkenőmentes és sikeres lebonyolításához. A nyári étkeztetés teljes kihasználtsága, s az azon túl is felmerülő nagyszámú étkeztetés iránti igényekből leszűrhetjük, hogy a szolgáltatás szükségszerű a kerületben. Tapasztalataink alapján klienseink többsége az elvihető, otthon elfogyasztható ételt részesíti előnyben.

2012 májusában Központunk sikeresen pályázott az Erzsébet- program kertén belül, a „Mesés nyár vár ránk” fantázia nevű egy hetes nyári táborra, amely Vajtán került megrendezésre július 30-tól. A pályázat kritériumai között szerepelt, hogy a gyermekek kizárólag 8-14 év közötti, Központunk által alapellátás vagy védelemben vétele alatt kellett álljanak. A nyaralásra 30 gyermek kapott lehetőséget, Központunk három családgondozója biztosította 24 órás felügyeletüket. A program keretén belül a tábor két fő, önkéntes animátort biztosított számunkra, akik a hét eseményeit koordinálták. A táborozás alatt minden gyermek sok élménnyel gazdagodott, az öt nap alatt folyamatosan versenyeken vettek részt, melyek közül a fiú és a lány foci első helyezettjei is a mi csoportunkból kerültek ki. Megrendezésre került az Erzsébet-vetélkedő, illetve rajz verseny is, melyen szintén jó eredménnyel szerepeltek a gyerekek. A programok között vár -és kastélylátogatás, tábori olimpia és éjszakai túra is szerepelt.

2012. augusztus 13-tól a TÁMOP 5.2.5. pályázat keretein belül 10 család vett részt a Káptalanfüredi nyári táboroztatásban. A pályázat a családok szállását, étkezését és útiköltségét állta teljes összegben, a JCSGYK pedig Tihanyi hajóúttal egészítette ki ezeket a költségeket. A szülők részére önköltséges programokat is megajánlottunk (bob, kertmozi, állatkert, kisvonat, Babamúzeum, Marcipánmúzeum, Tihanyi Apátság), melyen ki-ki igényének és anyagi lehetőségének mértékében vett részt. Az egy hetes időtartamot az előre megtervezett programterv alapján próbáltuk lebonyolítani. A családok nagyjából a tihanyi kirándulás során nézték meg a Babamúzeumot, az Apátságot és a Marcipánmúzeumot, valamint nagy sikert aratott a kisvonatozás.

A kirándulás során az volt tapasztalható, hogy a gyerekeket annyi külső inger érte, hogy a szülők anyagi lehetőségeit hamar kimerítették, így a továbbiakban az önköltséges programokat már nem tudták finanszírozni. Ez alatt az egy hét alatt olyan családoknak adtunk maradandó élményt, akiknek ez saját erejéből nem valósulhatott volna meg. A megérkezést követő megilletődöttség után jól sikerült az első esti bemutatkozás és összeismerkedés, mely megalapozta az egész hét családi hangulatát. A családok egymás iránt nyitottak és segítőkészek voltak, folyamatosan számíthattak egymás támogatásra. Az eltelt időszak alatt jobban átláthatóbbá vált a családok dinamikája és működése. A közös programokat a családgondozók irányították az önkéntesekkel együttműködve. Az önkéntesek maximálisan kivették részüket a napi programok megbeszélésében, megszervezésében és annak lebonyolításában. Folyamatosan egymással és családgondozókkal egyeztetve, valamint a családok igényeit szem előtt tartva igyekeztek a

sportversenyeket, kirándulásokat, lebonyolítani. Ennek köszönhetően az eltelt egy hét jó hangulatban és önfeledt szórakozással telt el.

Az őszi kirándulás során 15 fő gyermekkel a Planetáriumban néztünk meg egy érdekes előadást, illetve 5 fő gyermeknek egész napos program keretén belül lehetősége nyílt betekinteni az Etyeki Korda Filmstúdió működésébe.

2012 novemberében és decemberében 2-2 alkalommal adventi koszorú és mézeskalács készítést szerveztünk a gyermekek részére. A foglalkozásokon 80 fő vett részt. Az elkészült adventi koszorúkat és mézeskalácsokat a gyermekek hazavihették magukkal.

Intézményünk több éves hagyományának megfelelően idén is két alkalommal került megrendezésre a mikulás ünnepség, melynek során meghívásunknak eleget téve a Szabad Ötletek Színháza Társulatának tagjai zenés, interaktív műsorral szórakoztattak gyerekeket, felnőtteket egyaránt. A program alatt 50 fő gyermek részesült ajándékban. Ezzel egy időben Központunk munkatársai 100 gyermek számára osztottak ki Mikulás csomagokat, valamint a Magántanulói Klubban résztvevő 10 gyermek is részesült a meglepetésből.

2. A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése

Központunk tevékenységei közül kiemelkedő fontosságú a veszélyeztetettség megelőzése. Ennek keretében észlelő és jelzőrendszert működtetett, mely lehetővé teszi a veszélyeztető okok feltárását, a veszélyeztetettség időben történő felismerését.

2012-ben 1843 esetben érkezett konkrét problémáról jelzés. Legmagasabb számban a rendőrségtől érkezett megkeresés a fiatalok bűnelkövetése miatt, ami az elmúlt évhez képest emelkedő tendenciát mutat. Leggyakrabban a következő bűncselekmények elkövetése miatt érkezik jelzés: lopás, rablás, garázdaság, testi sértés.

A közoktatási intézményektől 103 esetben kaptunk jelzést az iskolai hiányzások, a gyermekek társaik felé irányuló agresszív megnyilvánulásai, tanulási-teljesítményzavarai, oktatási intézménybe való beilleszkedési nehézség, illetve a szülők elhanyagoló magatartása miatt.

A jegyzői Gyámhatóság, Gyámhivatal 961 esetben kereste meg Központunkat a hozzájuk érkezett jelzések kivizsgálásának, valamint környezettanulmány készítése céljából.

Egyéb más személyes gondoskodást nyújtó intézmények 152 esetben, átmeneti gondozást biztosító intézmények 134 alkalommal kérték együttműködésünket, illetve információadásunkat egy-egy családra vonatkozóan.

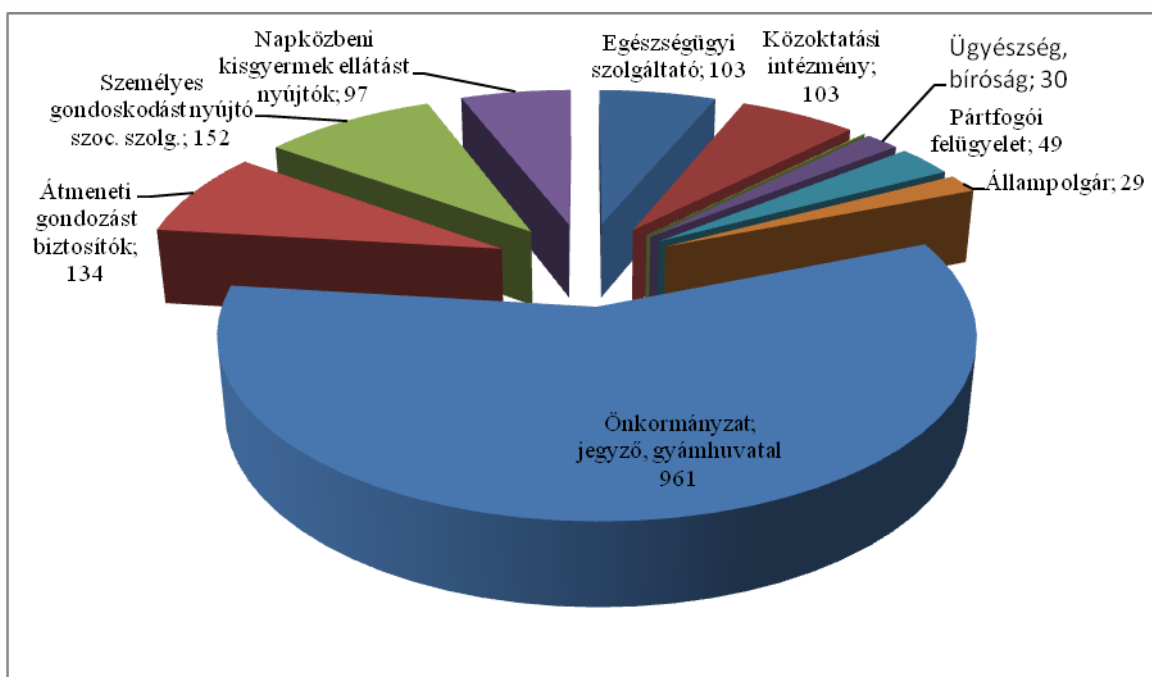
Egészségügyi szolgáltatóktól 103 esetben, ezen belül a védőnőktől 70 jelzés érkezett. Az esetek nagy részében elhanyagolás, illetve kábítószer használat miatt a gyermek nevelésére alkalmatlanná vált szülőkről kaptunk megkeresést.

A Pártfogó Felügyelő Szolgálattal napi kapcsolatban állunk, 49 alkalommal értesítették Központunkat a kerületünkben élő fiatalok pártfogói felügyelet alá kerüléséről illetve történt információcsere az adott fiattal kapcsolatosan. Minden esetben felkerestük az érintett fiatalt és családját, illetve megkerestük az oktatási intézményt is azon döntés érdekében, hogy szükséges-e a pártfogó felügyelet mellett a védelembe vétel vagy sem.

A lakosság számára már nem csak a telefon, hanem a JCSGYK internetes elérhetősége is lehetőséget teremt arra, hogy éljenek állampolgári bejelentési kötelezettségükkel, amennyiben kiskorú veszélyeztetésének gyanúja merül fel a környezetükben. Ebből kifolyólag 29 alkalommal érkezett Központunkhoz bejelentés. Ezek egy része alaptalan volt, háttérben rossz szomszédi kapcsolatok, a házban élő lakók generációs problémáiból adódó viták, konfliktusok húzódtak meg. Másrészt viszont szülői elhanyagolásról kaptunk bejelentést, melyek gyermekvédelmi intézkedésre adtak okot. Emelkedett a bíróságokról érkezett megkeresések száma, melynek elsődlegesen oka a kapcsolatügyeleti szolgáltatásunkról való érdeklődés volt.

Ennek keretében társintézmények, hatóságok 1185 gyermek esetében környezettanulmány elkészítésére kérték fel intézményünket.

A jelzőrendszer által küldött jelzések száma

A jelzések alapján a kliensek körében megjelenő főbb problémátípusok a következők:

- fizikális szükségletek kielégíthetlensége,
- bizonytalanság,
- egzisztenciális nehézség okozta feszültségek, indulatkezelési, illetve magatartásproblémák,
- életszakasz váltások (pl: serdülőkori problémák),
- válás krízise,
- élethelyzet változások következtében pszichés problémák (pl: költözés),
- női illetve anyaszerepből adódó problémák, konfliktusok, önbizalom problémák, testkép probléma,
- szorongások, depresszív tünetképződés,
- kortárskapcsolatok zavarai, iskolai problémák, nehézségek (pl: teljesítményzavar),
- szülőkkel kapcsolatos konfliktusok, szülők függősége, esetleges fizikai vagy lelki bántalmazása.

A veszélyeztetettség megelőzés érdekében szerveztünk együttműködik más személyekkel, intézményekkel, esetmegbeszélőket tart, 6 alkalommal szakmaközi megbeszélés, ill. 2012.04.03-án pedig gyermekvédelmi tanácskozás megszervezésére is sor került.

3. A gyermek veszélyeztetettségének megszüntetése

Kialakult veszélyeztetettség esetén munkatársaink a családgondozás során segítő kapcsolat, ún. *alapellátás* keretei között teszik meg a szükséges lépéseket a megszüntetés érdekében. Tevékenységüket a gondozási tervben foglalat célok, és feladatok megvalósulásának szem előtt tartásával végzik, melyet 6 havonta kiértékelnek.

A családi konfliktusok megoldását az érintett családtagok közötti közvetítéssel, mediációval ill. más konfliktuskezelő módszer alkalmazásával segítik elő. Központunkban 4 családgondozó foglalkozik a családgondozás mellett mediációval is.

A 2011-es évhez képest kerületünkben megduplázódott a gyermekneveléssel (1559) és megsokszorozódott a szülő illetve a család életvitelével kapcsolatos problémák (1233) száma. Az anyagi jellegű gondok (1275) továbbra is a vezető problémák között szerepelnek. Gyermekneveléssel kapcsolatos problémákból adódóan 759 esetben, 241 gyermeket érintve kerültek megsegítésre a családok. 280 esetben szembesültünk a kiskorúak magatartás –és teljesítményzavarával, melyben nyilvántartásunk szerint 108 gyermek érintett. Oktatási intézménybe való beilleszkedésük komoly problémát okoz. 123 fiatal életét nehezítették meg a családi konfliktusok, 137 esetben tapasztaltuk a szülők elhanyagoló magatartását, (52 gyermek), 32 esetben pedig családon belüli bántalmazást (22 kiskorú), melyek veszélyeztették a kiskorúak fejlődését. Közel másfélszeresére nőtt a szenvedélybetegségek miatt szükségessé vált intézkedések száma (128 eset), ami 58 gyermekre vonatkozott.

Azokban az esetekben amikor az alapellátás keretein belül nem sikerült a felmerült gyermekvédelmi problémát megoldani, Központunk védelembé vételi, ideiglenes hatályú elhelyezési ill. nevelésbe vételi hatósági intézkedésre tehet javaslatot.

A gyermekek *védelembé vételének* elsődleges oka továbbra is a törvényben meghatározott 50 órát meghaladó iskolai igazolatlan mulasztás elérése. Az idei tanévtől a törvény módosítása értelmében csak abban az esetben került sor hatósági intézkedés elrendelésére, ha a gyermek a 16. életévét még nem töltötte be. A tankötelezettség korhatára is 16. életévben lett megállapítva, viszont azok a fiatalok, akik a 2011/2012-es tanévben valamelyik középfokú oktatási intézményben megkezdték a 9. osztályt, továbbra is 18. életévükig tankötelesek. Ezzel a változással elsősorban az általános iskolák padjaiban ülő, túlkoros, szinte minden esetben sokproblémás fiatalok szorulhatnak ki az oktatás rendszeréből. Ezek a fiatalok gyakran nagymértékben befolyásolhatóak, krónikus iskolakerülők, akik a törvényi módosítás eredeti szándéka ellenére nem a munka világában jelennek meg, hanem a kriminalizálódás irányába sodródnak. Ezzel összefüggésben változott az iskoláztatási támogatással kapcsolatos jogszabály is. Korábban az 50 órát meghaladó igazolatlan mulasztást követően a családi pótlék felfüggesztésre került, de eseti gondnok kirendelése mellett a család természetbeni támogatásban részesült a családi pótlék összegének megfelelő mértékben.

Az idei tanévtől azonban az iskoláztatási támogatás a felfüggesztés helyett szüneteltetésre kerül és a család csak abban az esetben részesült újra a támogatásban, ha a gyermek iskolai igazolatlan mulasztása a vizsgált, 3 hónapra kiterjedő időszakban nem haladta meg az 5 órát. A fentiekből adódóan az eseti gondnok kirendelésével kapcsolatos nehézségek 2012-ben csökkenő tendenciát mutattak.

A védelembé vételek további fő okaként az elvált illetve külön élő szülők gyermekükkel való kapcsolattartásában kialakuló, szinte kibékíthetetlen konfliktusaik, valamint a kiskorúakat veszélyeztető életviteli problémák, bántalmazás húzódtak meg.

Az alapellátásban illetve a védelembé vétel során gondozott családok életében csak nehezen vagy egyáltalán nem történik előre mozdulás, illetve az adott probléma megoldását, megszűnését/megszüntetését követően újabbak lépnek fel, így az esetek nagy részében végleges lezárására csak a gyermek nagykorúvá válását követően van lehetőségünk. A családdal való kapcsolat azonban sok esetben így sem szűnik meg, hiszen a többgyermekes családok esetében a problémák ismétlődése jelenhet meg, különösen a gyermeknevelésre, iskoláztatásra, a szülők életmódjára valamint a családok anyagi megélhetőségére vonatkozóan. Ezen problémák a leggyakoribb okok az alapellátásban részesülő családoknál.

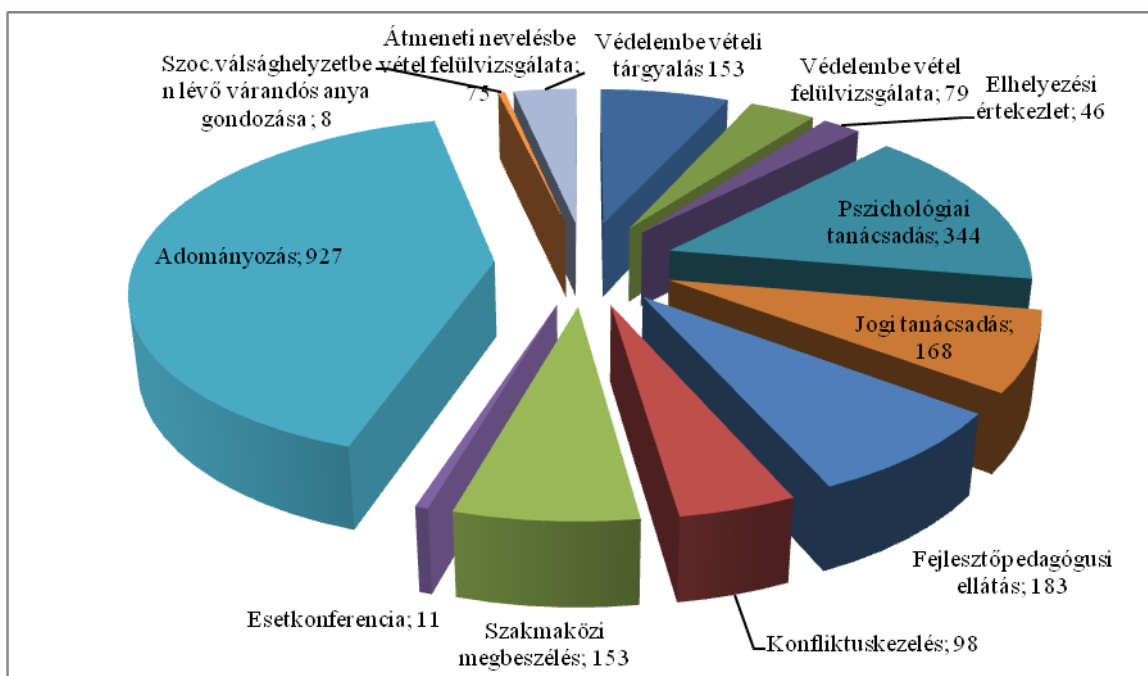
4. Családjából kiemelt gyermek visszahelyezésének elősegítése, ill. utógondozása

Gyermekjóléti Központunk feladati közzé tartozik a családból kiemelt gyermek visszahelyezését célzó családgondozás, melyet a családgondozók egyéni elhelyezése terv alapján végeznek. Ennek során szorosan együttműködnek a szakszolgálatokkal, gyermekotthonok családgondozóival, ill. a szülőkkel.

Az átmeneti nevelésben lévő kiskorúak közül 14 gyermeknek (4 család) sikerült visszakerülnie vérszerinti családjukba Központunk segítségével. Ennek az alacsony számnak a hátterében az áll, hogy a bekerüléskor felmerülő problémák nagy része (hajléktalanság, szülői alkalmatlanság, életviteli illetve súlyos anyagi problémák és vonzatai) továbbra is fennállnak, egyenlőre megoldhatatlanok, így az utógondozás nem vezetett eredményre.

Központunk gyámhivatali határozat alapján ellátja a családba visszahelyezett gyermek utógondozását is.

A Gyermekjóléti Központ szakmai tevékenységének adatai

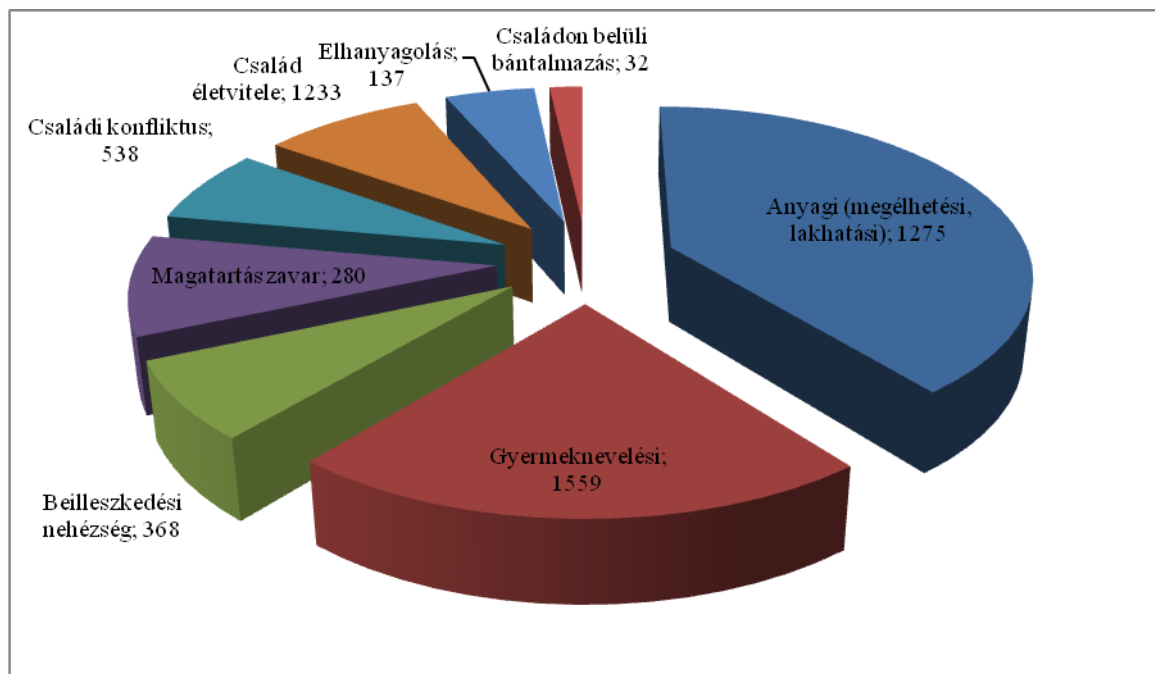

Az új családokkal való kapcsolatfelvétel leggyakrabban a jelzőrendszer tagjainak (137 eset), a Gyámhatóság kezdeményezésére (97 esetben), illetve a szülő jelzésére (49 eset) indult. Az, hogy a gyermek vagy fiatalkorú maga keresné fel az intézményünket saját problémájára segítséget kérve még mindig nem jellemző, az elmúlt évben egyetlen alkalommal sem fordult elő. Munkánkat gyakran kell nyíltan vagy burkoltan ellenálló családokkal végezni. Emelkedő tendenciát mutat a menekült státusszal rendelkező illetve ázsiai családok száma is, ahol a kommunikációs nehézségek miatt halad nehezen a kapcsolatfelvétel, az ügyintézés.

Ezeknél a családoknál gyakori, hogy csak a kiskorú az, aki valamelyik világ -vagy a magyar nyelvet legalább minimális szinten beszéli, a szülők pedig egyáltalán nem tudják értelmezni gyermekvédelmi rendszerünket.

Kerületen kívül működő más Gyermekjóléti Szolgálat 59 alkalommal értesítette Központunkat, mely szerint a család ellátási területünkre költözött és kérte a velük való kapcsolatfelvételt illetve intézkedésünket.

Gyermekjóléti szolgáltató tevékenység a kezelt probléma típusa szerint

Megfigyelhető, hogy a szeptemberi tanévkezdést követő hónapokban érkeznek túlnyomórészt az iskolákból a magatartási problémákat, illetve beilleszkedési nehézségeket tartalmazó jelzések. Ennek oka, hogy a nyári szünetet követően a gyermekek nehezebben alkalmazkodnak az iskolai kötöttséghez, szabályokhoz. Ennek következtében főleg a tanév elő felévében válnak nyilvánvalóvá ezek a problémák.

Komoly problémát jelent a fiatalok bűnelkövető magatartása. A korábbi évhez képest emelkedés tapasztalható valamilyen szabálysértés vagy bűncselekmény elkövetése miatt. 2012-ben 18 gyermekkorú és 50 fiatalkorú követett el szabálysértést, illetve 2 gyermekkorú és 34 fiatalkorú ellen indult eljárás bűncselekmény miatt.

A gyermekbántalmazások száma közel 1/3-val csökkent az elmúlt évhez képest. Továbbra is a fizikai bántalmazás került előtérbe. 17 esetben fizikai, 13 esetben lelki és 1 alkalommal szexuális bántalmazásra derült fény. 4 esetben családon kívüli fizikai bántalmazás történt, mégpedig gyermek által. Egyenlő arányban tapasztaltunk fizikai illetve lelki elhanyagolást (32).

2012-ben is rendszeres volt a családgondozók részéről a segítségre szoruló kiskorúak családjainak otthonában történő felkeresése (2255), melynek során tanácsadásra (3048), segítő beszélgetésre (2917), információnyújtásra (4129) került sor. Ha Központunk olyan problémával találkozott, amely meghaladta kompetenciáját, ügyfeleinket egyéb, más társszakmákhoz irányítottuk (2500). Olyan családok esetében, akik összetett problémákkal küzdöttek, a sikeres családgondozás érdekében szakmaközi megbeszélést, esetkonferenciát tartottunk más intézményekben dolgozó szakemberek részvételével

A kerületben lakó fiatalok körében továbbra is komoly probléma a tanulási nehézség, a részképesség zavarok, így Központunk mentálhigiénés gyógypedagógusa segítségével nyújtott rendszeres időközökben (kezdetben hetente egyszer, majd kétszer) fejlesztést, amin az érintett időszakban 33 fő gyermek vett részt. Korcsoportot tekintve a 3-17 éves, óvodás, iskolás gyermekek részesültek ebben a szolgáltatásban. Több sajátos nevelési igényű gyermek egyéni, valamint különböző típusú részképesség gyengeség (pl: dyslexia) fejlesztésére került sor. Az idei évben –a korábbiakkal ellentétben- jellemző volt a kevés „lemorzsolódás”, a gyermekek rendszeresen megjelentek, aktívan részt vettek a foglalkozásokon. Így az eredményesség is jelentősen növekedett. Ezek a foglalkozások lehetőséget adtak a családdal való kapcsolattartásra és a szülők aktivizálására is, a gyermekek értelmi, szellemi, lelki fejlesztésében. Összességében hatékony, eredményes fejlesztő munka és létszámban is jelentős növekedés történt az idén. Ezt az eredményt, a fejlesztés problémakör előtérbe helyezése, a csupán magatartási, hiányzából fakadó rossz tanulmányi eredmények miatt korrepetálásra szoruló gyermekek külön ellátása is befolyásolta. A januártól augusztusig tartó időszakban a speciális képesség fejlesztése került előtérbe, a gyermekek SNI-s szakértői véleménnyel, vagy részképesség zavarral keresték fel segítségért intézményünket. Az új tanév kezdetén (2012. szeptember) a gyermeklétszám természetes visszaesése volt tapasztalható mivel a sikeres pótvizsga, a jó év végi bizonyítvány után a tanévkezdésnél még tart az előző év fejlesztő tréningjének hatása. Jelenleg 12 gyermek (öt lány és hét fiú) veszi igénybe a szolgáltatást

Speciális szolgáltatások

Gyermekjóléti Központunk az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt:

1. kapcsolattartási ügyelet

Szombatonként 9:00-13:00 óra között áll rendelkezésre az igénybevevők számára. Előzetes megbeszélés, a Gyámhivatallal történő egyeztetést követően azonban ettől eltérő időpontokhoz is alkalmazkodtak a mediátorok. A kapcsolattartási ügyelet funkciója, hogy a gyermek számára minél konfliktus mentesebbé tegye a kapcsolattartást az arra jogosult személlyel.

2012. év során négy család esetében volt rendszeresen működő, felügyelt és egy esetben felügyelet nélküli kapcsolattartás. Egy családnál az apa együttműködési készségének hiánya miatt nem tudott a szolgáltatás megvalósulni. Hat esetben bírósági végzésre várva, annak megérkezését követően indulhatott be az érdemi munka.

Az év során tizenöt kapcsolattartási mediációra került sor, amelyből hat volt sikeres, hét esetben viszont a sikeres előkészítő beszélgetést követően valamelyik szülőfél nem vállalta a mediációt.

2. készenléti szolgálat

A készenléti szolgálatot megállapodás alapján továbbra is a Gyermek Átmeneti Otthonának szakemberei biztosítják. Célja, hogy a Gyermekjóléti Központ nyitvatartási idején túl (éjszaka, hétvégén és ünnepnapokon) is, folyamatosan biztosítsa a gyermekvédelmi szakember elérhetőségét annak érdekében, hogy krízishelyzet esetén a gyermek ne maradjon segítség illetve ellátás nélkül. 2012-ben összesen 10 hívás érkezett, melyből a legtöbb hívás téves, érdemi segítségkérés egy sem volt. Egy alkalommal gyermekbántalmazás feltételezéséről érkezett lakossági bejelentés, mely jelzésre került Központunk felé. Ezt követően a területileg illetékes családgondozó kivizsgálta az ügyet és a családdal azóta is kapcsolatban van.

3. utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munkát a nyári napközi, a táboroztatás, a gyermekek számára szervezett szabadidős tevékenység, a magántanulói klub, valamint tanítási időszak alatt a BRFK Bűnmegelőzési Osztálya által szervezett „Interaktív Police és Fiatalokat Védő Csoport” elnevezésű programjában való részvételünk biztosítja. 2012-ben továbbra is folytatódott az utcai szociális munka keretén belül zajló, BRFK Bűnmegelőzési Osztályával való együttműködés. Az első félévben három alkalommal, 9:00-12:00 óra között vettünk részt a Bűnmegelőzési Osztállyal közösen megtartott ellenőrzéseken. Ezekon az alkalmakon a VIII kerület területén végeztük a csellengő kiskorúak felkutatását. Az 5 alkalom során összesen 80 fő fiatal ellenőrzését végeztük el. A kapcsolatfelvétel során az iskolából való hiányzás okának kiderítése, a gyermekek veszélyeztetettségének csökkentése, közvetítésük intézmények, szolgáltatások felé, deviáns csoportokhoz való csatlakozás megelőzése, az iskola világába való visszavezetés volt a cél. Az iskola időben ellenőrzött fiatalok általában magántanulói jogviszonyra, később kezdődő, avagy korábban véget érő tanórára, gyakorlati oktatásra, betegségre hivatkoztak.

Központunk részt vesz a kerületi drogprevenációs program kidolgozásában is a Kábítószer Egyeztető Fórum keretében, melynek ebben az évben összesen két ülése volt, ahol pályázati lehetőségek és bűnmegelőzési program ismertetésére került sor.

4. kórházi szociális munka

A gyermekvédelmi kórházi szociális munka során a szociális válsághelyzetben lévő anyának valamint az elhanyagolt és bántalmazott gyermeknek nyújtunk segítséget a veszélyeztető tényezők megelőzésében, megszüntetésében. Központunkban két fő családgondozó félállásban látja el a kórházi szociális munkára vonatkozó, elsődlegesen koordináló feladatokat. Központunk kórházi szociális munkával foglalkozó munkatársai fogadták a VIII. kerület területén lévő gyermekkorházak, gyermekosztályok, valamint a más kerületben, városban ellátott, de VIII. kerületi lakhellyel rendelkező kiskorúakról érkezett jelzéseket. Ezt követően értesítették a területileg illetékes családgondozót, aki a továbbiakban tartotta a kapcsolatot családdal illetve szükség esetén megtette a megfelelő gyermekvédelmi intézkedéseket.

Az év során 24 esetről (13 fiú, 11 lány) érkezett kórházi jelzés. A telefonos értesítések száma 9, az írásbeli jelzések száma 15 volt. A jelzésben szereplő családok közül 17 családdal korábban is kapcsolatban álltunk, 7 új családot regisztráltunk a kórházi jelzés alapján. 18 gyermekkel kapcsolatban érkezett megkeresés a Heim Pál Kórház, 3 jelzés, a Péterfy Sándor Utcai Kórház-Rendelőintézet és Baleseti Központból, 1 a Semmelweis Egyetem II. sz. Szülészeti és Nőgyógyászati Klinikáról, 1 az Uzsoki Utcai Kórházból és 1 a Korai Fejlesztő Budai Házból. A jelzett problémák típusa a családon (1) és a nem családon belüli (3) gyermekbántalmazás, elhanyagolás (3), szülői gondatlanság (4), gondozatlan terhességből született gyermek (2), illetve nem hazaadható újszülött (1), tájékoztatás kiskorú terhességéről (1), a gyermek pszichés megerősítésének (3), valamint családgondozói odafigyelés kérelme (3) és illegális szerhasználat (1) volt. Továbbra is a Heim Pál Gyermekkorházzal a legszorosabb a kapcsolatunk, de a Péterfy Kórház szociális munkásával is jó az együttműködés.

Adományok

2012-ben is a legfőbb adományforrásunk a *Magyar Vöröskereszt* volt. Észak-Pesti régiójával való együttműködésünknek köszönhetően a JCSGYK összesen 465 családnak juttatott tartós élelmiszer-csomagot, illetve részesülhetett kedvezményes ruhavásárlásban, amiből 233 család a Gyermekjóléti Központ ügyfélkörébe tartozik.

A *Baptista Szeretetszolgálat* 40 db gyermeknapra ingyenes állatkerti belépőt adományozott Központunknak, amiből a klienseinken kívül a Gyermek Átmeneti Otthonának lakói is eljutottak az állatkertbe és egy szép, élmény dús napot tölthettek szüleikkel. Szintén a Baptista Szeretetszolgálat adományaként 40 katonai bébiételt kaptunk. Számításaink szerint 15-20 családban nevelkedő csecsemő étkeztetéséhez tudtunk ez által hozzájárulni. Karácsonyi „cipősdoboz” akciónak köszönhetően 253 gyermeknek osztottunk szét ajándékot.

Az *Üdvhadsereg* józsefvárosi szervezete által 40 db karácsonyi csomag került kiosztásra a Gyermekjóléti Központ ügyfélkörében. Karácsonyra nagymennyiségű csokoládéadományhoz jutott Központunk, mellyel szintén a józsefvárosi gyerekeket örvendeztettük meg.

Munkatársaink 23 esetben fordultak Az *Eranus Alapítványhoz* segítségkéréssel, melyből 16 esetben kaptunk pozitív visszajelzést. Az Alapítvány 12 család életkörülményit tette komfortosabbá. Támogatásuk révén a családok lakberendezési és háztartási eszközöket, konvektort, Szieszta gázkályhát, szemüveget, ruházatot, tartós élelmiszert illetve anyagi hozzájárulást, összesen 420. 000 Ft értékben kaptak (gyermekprogramokhoz, villanyóra beszereléshez valamint törlesztés kezdő részletének befizetéséhez).

Egy esetben komplett lakásfelújításra vállalkoztak, melynek összege közel 600. 000 Ft-ra tehető. 4 család esetében 2013 elején kerül sor a segítségnyújtásra. 4 család esetében még nem érkezett visszajelzés, 3 eset pedig elutasításra került a lehetőség hiánya miatt.

Pályázat

2012-ben is tovább folytatódott a Józsefvárosi Családsegítő és Gyermekjóléti Központ „**KÉPET ADUNK, KÉPESSÉGET FEJLESZTÜNK!** – Gyermekek, fiatalok és szüleik társadalmi integrációját segítő program Józsefvárosban” című projektje a TÁMOP–5.2.5.

A pályázat célja a hátrányokkal küzdő iskoláskorú gyermekek, családjaik, valamint a fiatalok integrációs esélyeinek növelése oktatási rendszeren kívüli preventív célú programokkal, amelyek kompenzálják a hátrányaikat, csökkentik a devianciáikat, segítik az iskolai megfelelésüket és a megfelelő társadalmi minták elsajátítását. Fontos a szülők szerepe is, hiszen a gyerekek a családi mintát akaratlanul is tovább viszik. Ezért a projekt szolgáltatásai között kimondottan szülőknek szóló programok is vannak. Valamennyi résztvevő a Józsefvárosi Családsegítő és Gyermekjóléti Központ javaslata alapján kerül a programba. Ezen kívül folyamatos szakmai kapcsolatot tartunk azokkal a szakemberekkel (családgyógyász, védőnő, iskola gyermekvédelmi felelőse, iskolaorvos, iskolapszichológus stb.), akik az adott családdal, gyermekkel vagy szülővel foglalkoznak.

A projekt keretében családon belüli kapcsolatokat támogató, illetve a család társadalmi beilleszkedését elősegítő programok (szubintenzív, intenzív családgyógyász, szülői készségfejlesztés, önszülői csoport), szülői szerepet erősítő, valamint családi konfliktusok megoldását célzó konfliktuskezelő program (családi videotrénings), szociális beilleszkedést segítő foglalkozás (iskolai videotrénings), a gyermek szocializációját elősegítő csoportos foglalkozás (kamasz-csoport) és az iskolarendszeren kívüli felzárkóztató programok (felzárkóztató magántanulói klub) megvalósítására törekszünk.

A 2012. évben 24 család vett részt a programban, 2012. novemberében az intenzív és szubintenzív családgyógyász a pályázat keretében lezárásra került. Az eltelt időszak alatt szerzett tapasztalatok alapján, a szubintenzív gondozás során pozitívként jelent meg az, hogy a napi, szoros kapcsolattartás, a család lakóhelyén történő találkozások -amelyek abban az időpontban zajlottak, amikor valamennyi családtag otthon tartózkodott- elősegítették azt, hogy a családgyógyász nem csak a család mindennapi működését, de a Gyermekjóléti Központ családgyógyáza által

észrevehetetlen problémákat, ok-okozati összefüggéseket is feltárja, megismerje, valamint a családdal bensőséges kommunikációt építsen ki. Ez a „beépülés a családba” olyan bizalmi kapcsolatot alakított ki, ami lehetővé tette, hogy a számukra kellemetlennek tűnő feladatokat is elvégezzék, teljesítsék, illetve a kiskorúak együttműködjenek a családgondozóval és az általa bevont szakemberekkel. Ugyanakkor a fenti pozitívumokhoz egyenes arányban társultak azok a negatívumok, amelyek éppen a szoros kapcsolatból, a problémák mélységének megismeréséből adódtak. A napi kapcsolat során a családnak fokozódó elvárásai lettek a családgondozó felé, miután úgy érezték, hogy a feltárt problémák megszüntetésének felelőssége, az általuk egyébként becsült, tekintélyt szerzett személy feladatköre és kötelessége. A gyakori találkozások által kialakuló kötődésből és a családgondozó által megnyilvánuló „gondoskodásból” következően, a szülőknél és olykor a gyereknél olyan érzelmi reakciók indultak el, hogy családtagként tekintettek a szubintenzív családgondozóra, akitől azt követően sem kívántak elszakadni, hogy a gondozási folyamat lezárult. Az el- és leválási folyamat nehézségeinek oka a fent említett mélységeiben történő probléma feltárás, amely csaknem a gondozás felét vette igénybe, így a tényleges munka és a megjelenő első eredmények éppen akkor kezdődtek meg, amikor a leválási szakaszba léptünk. A család, és gyakran a családgondozó is úgy érezte, hogy egy éppen megkezdett folyamat maradt félbe, ez az oka annak is, hogy a családgondozók gyakran igényelték az 1-2 havi hosszabbítást. A gondozási folyamat minden hónapban értékelésre, összegzésre került.

Az intenzív és szubintenzív családgondozás szakmai tartalma azonos, mindössze intenzitásukban tértek el egymástól. Az intenzív családgondozást krízisben lévő családoknak nyújtottuk, elsősorban ott, ahol felmerült annak a veszélye, hogy a gyereket ki kell emelni a családból. Ezekben az esetekben a szokásosnál időigényesebb segítő munkára volt szükség, melyek alapvetően a család otthonában zajlottak, vagy azokon a helyszíneken, ahol a családnak lényeges intézményi kapcsolata volt (pl. iskola, munkaügyi hivatal, díjbeszedő kirendeltség, stb.).

Az intenzív családgondozást nyújtó szociális munkás a nap 24 órájában elérhető volt a család számára, a találkozások gyakoribbak és hosszabbak. Ugyanígy szolgáltatást nyújt a JCSGYK Családsegítő Központ intenzív családmegtartó szolgáltatása is, ahová az elmúlt időszakban 32 családot delegáltunk. Öt család esetében fordult elő, hogy Központunk jelzése nyomán nem alakult ki együttműködés miután a család rövid, gondolkodást követően nem tartott igényt a szolgáltatásra. Egy esetben a jelzést követően, még a szolgáltatás megajánlása előtt a család krízishelyzetbe került és családok átmeneti otthonában történő elhelyezés vált szükségessé. A családokkal végzett munka tapasztalatainak megbeszélése, új esetek átadása és a szolgáltatások összehangolása érdekében több alkalommal vettek részt Központunk teamjén. A munka összehangolása érdekében februárban protokollt alakítottunk ki, amely szabályozza a közös munkát. Mivel több ügyfelünk pszichiátriai betegséggel él, kapcsolatot alakítottak ki a Szigony Alapítvánnyal, ahol az intenzív szakasz lezárása után a felnőtt családtagok hosszabb távon kaphatnak segítséget. Intenzíven támaszkodnak a Családsegítő Központ különféle szolgáltatásaira, valamint rendszeresen együttműködnek az Eranus Alapítvánnyal.

A tapasztalataink szintén azt mutatják, hogy a családdal való intenzív együttműködés során felszínre kerülnek korábban nem tapasztalt, súlyos problémák, évek óta a mélyben ható feszültségek. A család korábbi működés módja a beavatkozással összefüggésben átalakul, új egyensúlyi állapotot kell kialakítani, ehhez olykor a korábbinál súlyosabb beavatkozásra is

szükség lehet. Sokszor érzékelték, hogy a különféle segítők és a család probléma-definíciója eltér egymástól, ezeket újra és újra egyeztetni kellett. A beavatkozások nyomán a változások nem feltétlenül azon a területen történtek, ami a szolgáltatásra való felkérés során megfogalmazódtak. Az intenzív családmegtartó szolgáltatás lehetőséget jelent súlyos helyzetben lévő családoknak, mellyel egyes családoknak egyértelműen sikerül segíteni, másoknak kevésbé, mivel a felszínre kerülő problémák gyakran súlyosabbak annál, mint amit ezzel az önkéntes alapon igénybe vehető segítségi formával kezelni lehetne.

A szubintenzív családgondozást a JCSGyK-Gyermekjóléti Központ 4 családgondozója végezte alaptevékenységén felül. Ezt a típusú családgondozást javasoltuk azokban az esetekben, amikor a szokásos családgondozói munkamód - a magas esetszám miatt - nem tett lehetővé olyan intenzitású segítségnyújtást, amely a család működésében változást hozna létre. Egy családdal három hónapig dolgoztak.

A *családi video-tréning* a családi kommunikáció javítását kívánta elérni úgy, hogy a szakember egy mindennapi helyzetben rövid videofelvételt készített a családról, majd a felvétel elemzése után, egy későbbi időpontban visszajátszotta azokat az interakciós elemeket, melyek sikeres kommunikációhoz vezettek. A családi video-tréning pozitív módon mutatta meg a szülő-gyermek interakció részleteit, ezzel javítva a szülők önértékelését és megváltoztatva a kommunikáció mintáit. A felvételek visszanézése lehetővé tette, hogy a szülők kívülről lássák magukat, más nézőpontból, a kimerevített képek, a lassítás segítségével a kommunikáció sikeres elemei felnagyíthatóvá, hangsúlyozhatóvá, tudatosíthatóvá váltak.

Az iskolai video-tréning folyamata alapvetően megegyezett a családi video-tréningével. A különbség elsősorban abban állt, hogy akkor alkalmaztuk, ha a probléma elsősorban a gyermek és a pedagógus közötti interakcióban rejlett, ami gyakran a gyermek hibájaként fogalmazódott meg (nem figyel oda, nem lehet vele bírni, stb.). Az iskolai videotréning lehetőséget nyújtott az átlagtól eltérő igényű és viselkedésű, vagy nehezen kezelhető gyermekekkel való pedagógiai munka eredményességének növelésére, visszatérő konfliktushelyzetek hatékony megoldásában.

A program a Magyar Videotréning Egyesület segítségével valósult meg.

A *szülői készségfejlesztés* lehetőséget ad a szociális készségek fejlesztésére. Különösen fontos ez pszichiátriai betegek esetében, a szülő gyermekének ellátása és nevelése kapcsán.

A program során oktató film készül egyrészt egy 5-6x20-25 perces „sorozat”, másrészt egy összegző film, mely a program egészének tanulságait vonja le, ismeretterjesztő-oktató céllal.

Szintén a pályázat keretén belül, önsegítő céllal indult 2012. októberében a *Kamasz-csoport*. A foglalkozások kéthetente kerülnek megtartásra, a program 2013 májusában ér véget. Az értékelt időszakban összesen négy alkalomra került sor, mely 22 fiatalt érintett. A csoport nehézkesen indult és még jelenleg sincs összeszokott, kialakult csapat. Az egyes alkalmakon nem mindig ugyanazok a fiatalok vesznek részt, a létszám is változó, ez nehezíti a programtervezést. Ennek ellenére a résztvevő fiatalok könnyen bevonhatóak, nyitottak voltak a feladatokra, szituációkra, feladathelyzetben együttműködtek, a foglalkozásokon jól érezték magukat. Miután néhányan már

ismerték egymást, így az idegenségből eredő nehézségek kevésbé jelentettek gondot, frusztrációt. Volt, aki több alkalmon is részt vett, ez erősítette a csoport kialakulását.

Együttműködő partnereink a Józsefvárosi Egyesített Bölcsődék Biztos Kezdet Program (sokgyerekes nagycsaládok, gyermekek és szülők) és a Szigony Alapítvány a Közösségi Pszichiátriáért (pszichiátriai beteg szülők gyermekei) intézmények.

Tárgyi feltételek

Központunk tárgyi feltételei 2012-ben tovább javultak, melyek a munkakörülmények, s ez által a nyújtott szolgáltatások színvonalának emelését tették lehetővé.

Intézményünk 15 családgondozóval állt az ügyfelek rendelkezésére. Munkájukat két szociális asszisztens segíti. Munkatársaink szakmai fejlődésük érdekében több konferencián, továbbképzésen, szakmai műhelyen vettek részt.

Az idén került bevezetésre a szociális ellátó rendszerben, így Központunknál is a TAJ alapú nyilvántartás. Ennek lényege, hogy az ügyfelek a TAJ számuk alapján is nyilvántartásra kerülnek egy központi rendszerben (KENYSZI). Ennek célja, hogy a rendszer használatával a jogszabályban meghatározott szervezetek nyomon tudják követni az ügyfelek által igénybe vett szolgáltatásokat.

Az adatszolgáltatás hiányosságai, ellentmondásai nagymértékben megnehezítették a nyilvántartás vezetését.